

***TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE/
ALGEMENE VERPLEEGKUNDE***

Inhoudstafel

Beginsituatie.....	2
Algemene doelstellingen	2
Minimale materiële vereisten	3
Bibliografie	4
Specifieke doelstellingen, leerinhouden, pedagogische en didactische wenken, didactische middelen.....	8

Beginsituatie

Leerlingen van de derde graad hebben weinig tot geen kennis van psychiatrie en psychiatrische verpleegkunde.

Indien er wel enige voorkennis is vanuit de media, pers, ..., blijkt deze vaak foutief en/of sensationeel gekleurd. Leerlingen die in hun persoonlijke leven geconfronteerd werden met psychiatrische patiënten, reageren vaak emotioneel en/of subjectief.

Wij hebben er dan ook voor geopteerd om voor het vak psychiatrische verpleegkunde geen specifieke voorkennis te eisen.

Een open attitude, kritische ingesteldheid en motivatie worden wel belangrijk geacht.

Algemene doelstellingen

Het leerplan TV psychiatrische verpleegkunde kadert in de opleiding verpleegkunde.

Binnen de specifieke doelstellingen wordt de differentiatie gemaakt tussen de opleiding ziekenhuisverpleegkunde en de opleiding psychiatrische verpleegkunde.

Algemeen vinden we belangrijk dat de studenten:

- een correct beeld krijgen van het psychiatrische ziekenhuis en de werking aldaar;
- zicht krijgen op het profiel van de psychiatrische verpleegkundige;
- zicht krijgen op de taak van de psychiatrische verpleegkundige in als zijn aspecten;
- patiënten in hun totaliteit (fysisch, psychisch, sociaal en existentieel) ervaren, observeren en benaderen;
- de basiswaarden kennen die dienen gerespecteerd te worden in de beroepsuitoefening en deze ook trachten toe te passen onder de vorm van stage(s);
- zicht hebben op de plichten en functies als verpleegkundige t.a.v. patiënten, familie, team, maatschappij, school, zichzelf, ... en deze ook trachten toe te passen in de dagelijkse situaties om alzo te komen tot een niveau van professionalisering;
- zicht krijgen op de psychische functies en disfuncties van de mens.

Verder is het voor de opleiding psychiatrische verpleegkunde ook belangrijk om:

- zicht te krijgen op de evolutie van het beroep van psychiatrische verpleegkundige;
- zicht te krijgen op de evolutie in psychiatrische (verpleegkundige) behandelingen;
- zicht te krijgen op bepaalde actuele situaties die te verklaren zijn vanuit de geschiedenis;
- systematisch verpleegkundig te handelen.

Op het vlak van omgaan met patiënten met een verstoord functioneren en specifieke doelgroepen komt de differentiatie het meest aan bod :

- De ziekenhuisverpleegkundige zal leren omgaan met patiënten, waarmee zij in de uitoefening van hun beroep, het meest zal geconfronteerd worden.
bv. omgaan met patiënten met stemmingsstoornissen, met schizofrene patiënten, met suicidale patiënten,....;

- De psychiatrische verpleegkundige zal een ruimer aanbod verwerken van groepen patienten en specifieke doelgroepen zodanig dat zij, vanuit verschillende theoretische concepten iedere patiënt met een verstoord functioneren op een gepaste en therapeutisch verantwoorde wijze kan benaderen, zowel individueel als in groep.

De leerinhouden worden aangeboden in de volgende modules:

- geschiedenis van de psychiatrie;
- het psychiatrische ziekenhuis;
- geïntegreerde sociale vaardigheden;
- psychopathologie;
- verplegen van patiënten met een verstoord functioneren;
- verpleegkundige aspecten van verschillende doelgroepen.

Minimale materiële vereisten

Er moet voldoende materiaal en infrastructuur aanwezig zijn zodat de reële praktijksituatie zo goed mogelijk wordt nagebootst.

We denken aan:

- ingerichte lokalen voor groeps- en individueel gerichte verpleeginterventies
vb. podium, werktafel voor sociale vaardigheidstraining;
- didactisch materiaal om de theoretische leerinhouden optimaal te kunnen presenteren en verwerken
vb. borden, overheadprojectors, diaprojectors, videoapparatuur maar ook bepaald spellen zoals het kwaliteitsspel, tarotkaarten;
- oefenmateriaal om specifieke verpleegtechnische handelingen in te oefenen
vb; materiaal voor immobilisatietechnieken.

Vakbibliografie

- Abehaus, F., *Standaardverpleegplan voor een schizofrene patiënt*, onuitgegeven document, Seminarie, 1989.
- Adriaensen, J., Slaets, H., Bleyen, F., *Interne nota P.C. Ziekeren. Agressie*, Symposiumboek, P.C. Ziekeren.
- Aguilera, D., Messinck, J., *Crisis intervention, theory and methodology*, The C.V. Mosby compagny, Saint Louis, 1974.
- Bammens, J., Pauwels, B., *Verpleegplan depressie*, onuitgegeven document, Seminarie, 1989.
- Beekers, M., Beckers, B., Bongaerts, J., Peters, J., *Psychotherapeutische hulpverlening aan cliënten uit de lagere sociaal economische klasse: een keuze voor Goldstein*, Tijdschrift voor psychotherapie, 1980.
- Beekers, M., Gooijen, G., *Spel met grenzen : een Goldsteintherapie*, tijdschrift voor psychotherapie, 1980.
- Bekaert, Stamwick, *Zelfbeoordeling (Leary-test); hoe gedraag ik mij t.o.v. iemand anders*.
- Benjamin, A., *Het helpende gesprek*, De Toorts, Haarlem, 1973.
- Bierkens, P., B., *Woord en communicatie, gespreksvoering in theorie en praktijk*, Dekker en Van de Vegt, Haarlem, 1974.
- Blansjaar, B., Nolen, A., *Electroconvulsietherapie*, psychiatrie, 36, 1980.
- Bloemen, M., *Cursus Verpleegkundige interventies*, Kaderopleiding Nursing N.V.K.V.V., 1987.
- Bloesma, F., *Wensen en grenzen van de crisisinterventie*, M.G.V., 32, 5, 1977.
- Bos, A., Van Leeuwen, R.R., *Het verplegen van patiënten met een verstoord functioneren*, Spruyt, Van Mantegem en de Does, Leiden, 1994.
- Buyse, G., *Psychiatrie voor niet-psychiaters*, De tijdstroom.
- Caplan, G., *Principles of preventive psychiatry*, Basic books, New York, 1964.
- Corrie, D., *Geschiedenis van de ziekenverpleging*, De tijdstroom, 1980.
- De Baere, M., Vanneste, K., *Cursus groepsdynamica instituut voor communicatie*, Kortrijk.
- Debaye, R., M., *Onuitgegeven getypte cursus opname en introductie van de patiënt in het psychiatrische ziekenhuis*, P.H.I.V., 1986.
- Debaye, R., M., *Onuitgegeven getypte cursus psychiatrische verpleging*, P.H.I.V., 1986.
- Dement, W., C., *Slapen en dromen*, Lemniscaat, 1976.
- De Moor, P., D., *De psychotherapeutische interventie*, Deventer, Van Loghum, Slaterus, 1975.
- De Ruiter, B., Henkelman, L., *Een onderzoek naar chronische psychiatrische patiënten en hun omgeving*.

De Schepper, L., *Over psychiatrische verpleegkunde gesproken, verslagboek van het tweedaagse congres over het psychisch verpleegkundig beroepsprofiel*, Gent, 12 - 13 oktober 1994, ACCO, 1994.

Depressie, Van Loghem Slaterus, 1989.

Egan, G., *Deskundig hulp verlenen, een systematisch benaderen van hulpverlening en relatie-vorming*, Dekker en VD, Vegt-Nijmegen, 1982.

Eijk, J., M., H., Theunissen, J., R., *Argumenten en overwegingen met betrekking tot crisisinterventie en een tijdsperspectief*, Tijdschrift van psychiatrie, 30/06, 1988.

Elaut, L., *Het medisch denken doorheen de geschiedenis*, filosofische bib., 1952.

Lit, A., C., *Electroshock en slaaponthouding*, psychiatrie 15, 1973.

Frankenberg, *Emotionele crisis, huisarts en wetenschap*, psychiatrie, 20, 1977.

Fransen, B., *Verpleegkundige studies "een totaal verpleegkundig proces"* De Tijdstroom, Lochem 1976.

Gielen, K., Broux, I., *Vrijtijdsbesteding bij chronische psychiatrische patiënten*, Eindwerk ter behalen van het diploma gegradueerde psychiatrische verpleegkunde, P.H.I.V., 1987-1988.

Gieles, G., Jennes, C., *Een analyse van de acute intoxicatiegevallen op de dienst spoedgevallen van het A.Z. te Gent*, Tijdschrift voor geneeskunde, 42, 10, 1986.

Halmaels, R., *Omgaan met agressief gedrag*, werktekst.

Heerlingen, G., Jennes, C., *Praktische aspecten van hulpverlening en preventie bij cuicidepogers*, Tijdschrift voor geneeskunde, 47, 7, 1991.

Hees, J., *Therapeutische perspectieven van elektrische hersensimulatie*, Psychiatrie 20, 1987.

Henkelman, L., De Ruiter, B., *Een onderzoek naar chronische psychiatrische patiënten en hun omgeving*, tijdschrift voor psychiatrie, 5, 1978.

Igodt, P., *Crisisinterventie, een model voor hulpverlening bij acute emotionele noodtoestanden*.

Kors, B., Seunke, W., *Psychogeriatrische verpleegkunde*, De tijdstroom, 1986.

Kortmann, F., Tholen, F., *Cure en Care in de psychiatrie*, M.G.V., 2, 1991.

Kraft, L., *Mythen en misverstanden rond E.S.T.*, Maandblad voor geestelijke volksgezondheid, 11, 1978.

Kramer, F., *Psychiatrische verpleegkunde*, De tijdstroom, Lochem, 1974.

Kramer, F., *Geschiedenis van de zorg voor geesteszieken*, De tijdstroom.

Kreemers, M., *onuitgegeven getypte cursus psychiatrische verpleegkunde*, P.H.I.V.

Kroft, A., L., *Electro-shock in de actualiteit*, Psychiatrie 16, 1977.

Kuiper, T., Kuilsman, M., Schmand, B., *Klinische verkenningen bij patiënten met negatieve symptomen*, Tijdschrift voor psychiatrie, 1990.

Kuiper, T., Kuilsman, M., Schmand, B., *Recente psychologische hypothesen en theorieën over cognitieve stoornissen bij schizofrenie*, Tijdschrift voor psychiatrie, 1990.

- Kuiper, P.C., *Hoofdsom der psychiatrie*, Bijleveld, Utrecht, 1973.
- Lang, G., Van Der Molen, H., *Psychologische gespreksvoering, een basis voor hulpverlening*.
- Maes, S., *In gesprek met de patiënt*, Dekker en Van de Vegt, Nijmegen.
- Mulder, L., Voors, W., Hagen, H., *Oefeningenboek voor groepen*, Samson Alphen aan den Rijn, 1989.
- Museum Dr. Guislain, *Geen rede mee te rijmen*, Aurelia Books, 1989.
- Nijs, P., Steppe, A., *De suïcidale patiënt : opvang en begeleiding*, K.U.Leuven, Fac. Geneeskunde.
- Nolen, W.A., Van Ree, F., *Electro convulsieve therapie*, Psychiatrie, 24, 1982.
- O'Brien, J., *Het normalisatieprincipe*, Dep. Orthopedagogiek, K.U.Leuven.
- Petry, D., *Van Patiënt tot burger*.
- Petry, D., *Het ontdekken van de langzaamheid in de psychiatrische behandeling en rehabilitatie*, P.M.S. " Vijverdal ", Maastricht, 1991.
- Pijnsen, A.G., *Geheugenstoornissen bij electroshocktherapie*, Psychiatrie, 21, 1979.
- Roelens, A., *Het genogram; een instrument voor verpleegkundige gegevensverzameling*, tijdschrift voor verpleegkunde, 1987.
- Roodhart, G., *Basis psychiatrische verpleegkunde*, Agon Elsevier, Amsterdam-Brussel.
- Rymen, M., *onuitgegeven cursus psychiatrische verpleging*, P.H.I.V.
- SCHAAP, G., *De hierarchistische gestructureerde therapeutische gemeenschap. En nog vreemde eend in de bijt van therapeutische gemeenschappen*, M.G.V., 1981.
- Scheyen, J., D., *Slaapdeprivatie bij de behandeling van unipolaire (endogene) vitale depressie*, Ned.tijdschrift voor geneeskunde, 14.
- Sheperd, D., *Rehabilitatie van de chronische patiënt*, Sheltema en Holkema, Utrecht, 1991.
- Sherman, *A guid to the genogram family system training*, The Familie 5, 1987.
- Sloof, C., J., Berkenstein, J., R., *Electroshock : therapeutische effecten*, Psychiatrie, 24, 1982.
- Smoyak, S., *Use of genograms as an assesment tool*, 1978.
- Spaanderman, H., *De patiënt met het hospitalisatiesyndroom - onvermijdelijk ?* psychiatrie en verpleging, 1981.
- Steen, R., " *Samenspraak* " informatieblad van de interactie academie, Hove, 1981.
- Thijs, L., *De roos van Leary*, werktest P.Z. Sancta Maria Molveren, Afdeling 1, 1985.
- Thijs, L., *De assertiviteitstraining*, werktest P.Z.Sancta Maria Molveren afd. 1, 1985.
- Tomas, W., *Its effects on personality and social behavior*, Springer Publishing compagny, New York, 1976.

- Townsend, C., M., *Verpleegkundige diagnostiek in de psychiatrie*, De tijdstroom, 1990.
U.C. St. Jozef Kortenberg, *Referaten van de studiedag*, de teamvergadering, 1991.
- V.V.I., *hulpverleningsactiviteiten in de psychiatrie*, prototype van beschrijvend woordenboek.
- Van Der Gaag, M., Van Der Plas, J., *Doelgericht begeleiden van psychiatrische patiënten*, De tijdstroom, 1991.
- Van Esser, L., *Onuitgegeven cursus kinderpsychiatrie*, P.H.I.V., 1992.
- Van Ree, F., *Problemen rond E.C.T.*, Psychiatrie, 9, 1977.
- Van Der Spel, P., *Wat is sociotherapie*, Tijdschrift voor psychiatrie, 1981/5.
- Van Meer, K., Neijenhof, J., *Geïntegreerde sociale vaardigheden*, Transferpunt vaardigheidsonderwijs Skillslab, Rijksuniversiteit Limburg, 1990.
- Van Der Laan, I., *Klinische en sociale psychiatrische verpleegkunde*, Spruyt, Van Mantegem en De Does, 1976.
- Van Nieuwenhuysen, M., *Taken, modellen, programma en training voor een crisiscentrum met nadruk op het psycho-sociale interventiemodel*, M.B.V., 32, 1977.
- Van Den Bosh, R., J., Van Meer, C., R., Dingemans, P., M., A., Linszen, D., H., *Schizofrenie, recente ontwikkelingen in onderzoek en behandeling*, Van Loghem Slaterus, Deventer, 1983.
- Van Der Laan, L., *Klinische en sociale psychiatrische verpleegkunde*, Spruyt, Van Mantegem, De does, Leiden, 1975.
- Vanden Broeck, M., *Observeren en rapporteren*, Aureliae paramedica, 1977.
- Verhaest, S., Pierlaat, P.A., *Vastgelopen jeugd, ... laatste kans*, Van Loghem Slaterus, Deventer 1988.
- Weinberg, J., *Hoe reageren kinderen op psychiatrische opname van moeder ?*, familiebegeleiding, Similes 3, 69, juli 1994.
- Wiersma, F., Giel, L., Hoek, H., W., De Jong, A., Nienhuis, F., Ruphan, M., Tholen, A., J., *Chronische patiënten in de geestelijke gezondheidszorg*, Tijdschrift voor psychiatrie, 6, 1988.

	VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE
--	---	-------------------------------------

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
			<ul style="list-style-type: none"> • GESCHIEDENIS VAN DE PSYCHIATRIE. • HET PSYCHIATRISCHE ZIEKENHUIS. • GESPREKSVAARDIGHEDEN. • PSYCHOPATHOLOGIE. • VERPLEGEN VAN PATIËNTEN MET EEN VERSTOORD FUNCTIONEREN. • VERPLEEGKUNDIGE ASPECTEN VAN VERSCHILLENDE DOELGROEPEN. • PSYCHOGERIATRIE 	<p>Vakkenintegratie : We raden aan psychiatrische verpleegkunde te integreren met :</p> <ul style="list-style-type: none"> • klinisch onderwijs • psychologie • algemene verpleegkunde en het thema geïntegreerde sociale vaardigheden • ziekenhuisverpleegkunde • psychiatrische ziekteleer <p>Algemene wenken: De volgende didactische werkvormen kunnen worden aangewend :</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderwijsleergesprek • doceermethode • rollenspel • groepsgesprek • discussievragen • huiswerk. <p>Met deze werkvormen bereikt men het meest resultaat als ze afwisselend worden toegepast.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dit geldt ook voor het gebruik van didactische middelen zoals o.a. audiovisuele middelen, observatieschalen en -schema's, spelmateriaal, een handboek. <p>De leraar gaat steeds uit van de ervaringen van de studenten, bv. van situaties die zij op stage meemaken, films die ze gezien hebben, een artikel uit de krant of een boek dat ze hebben gelezen, persoonlijke ervaringen. Op die manier worden ze intenser bij het lesgebeuren betrokken en wint het vak aan levendigheid.</p>

TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE

GESCHIEDENIS VAN DE PSYCHIATRIE

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE	<i>Geschiedenis van de psychiatrie</i>
---	--	--

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> De verschillende fasen in de geschiedenis van de psychiatrie opnoemen en toelichten <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Bewust zijn van de historiek en dynamiek in de psychiatrie 	Dps	B	<p>GESCHIEDENIS VAN DE PSYCHIATRIE</p> <ul style="list-style-type: none"> Oudheid Demonische periode Humanisering Gestichtsperiode Resocialisering 	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverschrijdend met P.A.V.: geschiedenis van het beroep Onderwijsleergesprekken afgewisseld met o.m. doceermomenten, groepswork, studiebezoeken. Bij de organisatie van een studiebezoek kan de leraar rekening houden met P.A.V., zodat diverse doelstellingen kunnen behaald worden. De leraar kan gebruik maken van videomateriaal ter illustratie van een bepaalde periode uit de geschiedenis of omtrent een bepaald thema

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen

TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE

HET PSYCHIATRISCH ZIEKENHUIS

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennis hebben van en inzicht hebben in de structuur en de werking van het psychiatrische ziekenhuis. • De functies van het multidisciplinaire team in eigen woorden kunnen uitleggen. • Inzicht hebben in de verschillende taken van de verpleegkundige. • Herkennen van de verschillende functiedomeinen van de psychiatrische verpleegkundige. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nadenken over de positie van de psychiatrische verpleegkundige binnen het multidisciplinaire team en t.o.v. de patiënten. • Zich bewust worden van het belang van de werking van het multidisciplinaire team. 		<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>HET PSYCHIATRISCH ZIEKENHUIS</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doel - Functies van het psychiatrische ziekenhuis - Functies van het multidisciplinaire team - Functiedomeinen van een verpleegkundige 	<ul style="list-style-type: none"> • De leraar kan gebruik maken van eventuele ervaring van studenten met psychiatrie en psychiatrische patiënten om een correcte beeldvorming te bekomen. Met dit doel kunnen ook video's, opgenomen in psychiatrische ziekenhuizen in samenwerking met patiënten, gehanteerd worden.
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De principes van observeren en de beïnvloedende factoren bij observeren. • Het observatieschema reproduceren en observaties erin classificeren. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarnemingen registreren en op basis van deze registraties correct interpreteren. • Fysische, psychische en sociale aspecten 		<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Observeren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waarnemen - Registreren - Interpreteren - Fysische, psychische en sociale aspecten 	<ul style="list-style-type: none"> • De leraar kan gebruik maken van de doceermethode en het onderwijsleergesprek om de theorie aan te brengen. • De aangegeven theorie wordt ingeoeffend via mondelinge en schriftelijke oefeningen, rollenspel, observatieschema's, observatieschalen, begeleidende bundel voor het verzamelen van somatische en niet-somatische verpleegkundige gegevens bij het

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>bij de patiënt observeren.</p> <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integreren van de principes van observeren in zijn professionele houding. • Bewust worden van een aantal factoren die het waarnemingsproces kunnen beïnvloeden. 		<p>B</p> <p>B</p>		<p>opmaken van stage-opdrachten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een vakoverstijgende samenwerking met Algemene verpleegkunde en ziekenhuisverpleegkunde biedt hier extra mogelijkheden. • Stageboekopdrachten en stage-ervaringen i.f.v. het observatieschema.
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennen van de verschillende rapportagewijzen en ze kunnen definiëren. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De observaties op een systematische wijze weergeven in een mondeling of schriftelijk rapport. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onder ogen zien dat observeren zonder duidelijke, eenduidige, objectieve rapportage, zinloos is. 		<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Rapporteren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mondeling - Schriftelijk 	<ul style="list-style-type: none"> • Deze leerstof wordt aangebracht via de doceermethode en het onderwijsleergesprek waarbij de leraar vertrekt vanuit de eigen (stage-) ervaring van de leerling m.b.t. het rapporteren • Nadien wordt er geoefend a.d.h.v. mondelinge en schriftelijke opdrachten. • Vakkenintegratie met PAV en geïntegreerde sociale vaardigheden is wenselijk.
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De inhoud van het functiedomein “werken aan de orde van de dag” kunnen formuleren. • De verschillende hulpmiddelen, die de verpleegkundige binnen de dagorde hanteert, benoemen en verklaren. • De middelen om een basisstructuur aan te brengen op een afdeling kunnen benoemen. 	<p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Werken aan de orde van de dag</p> <p>Dagorde van de verpleegkundigen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Schriftelijke rapportagemiddelen - Overlegstructuren - Basisstructuur - Structureren van situaties 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijsleergesprekken worden afgewisseld met doceremomenten. • De stage-ervaringen van de leerlingen vormen de basis in het onderwijsleergesprek. • Andere concrete elementen waarop de leraar in zijn vak steunt zijn : <ul style="list-style-type: none"> - voorbeelden van verpleegdossiers; - voorbeelden van medische dossiers; - het logboek; - therapieprogramma’s en -

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> De verschillende schriftelijke rapportagemiddelen kunnen hanteren. De verschillende overlegstructuren naar doel en inhoud plaatsen binnen de dagorde van de verpleegkundige. Het belang van een goede basisstructuur verklaren. Het belang en de wijze van het structureren van situaties kunnen beargumenteren. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Geloven in de noodzaak van een duidelijke dagorde zowel voor patiënten als voor verpleegkundigen. Inzien dat het bieden van structuur een belangrijke hulpverleningsactiviteit is. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>		<p>afdelingsreglementen vanuit verschillende psychiatrische ziekenhuizen.</p> <p>Al deze documenten worden besproken, geanalyseerd, vergeleken ...</p> <ul style="list-style-type: none"> De leraar biedt de studenten ook opdrachten aan waarin zij bepaalde situaties leren structureren en waarin zij een dagstructuur leren opstellen.
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> De verschillende vormen van zelfredzaamheid opsommen. Het begrip "lichamelijke zelfredzaamheid" definiëren. De verschillende vormen van zelfredzaamheid in eigen woorden kunnen illustreren. De vorm en het gebruik van het therapieprogramma uitleggen. Een algemene omschrijving geven aan de inhoud en het doel van de verschillende therapieën. <p>Kunnen</p>	<p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Dagorde van patiënten</p> <ul style="list-style-type: none"> Algemeen Dagelijks Leven. Het therapieprogramma De therapieën Het afdelingsreglement 	<ul style="list-style-type: none"> Onderwijsleergesprek Doceermethode Vakoverstijgende samenwerking met "algemene verpleegkunde" m.b.t. A.D.L.-principes is wenselijk. De leraar wisselt onderwijsleergesprekken af met de doceermethode. Hij houdt zoveel mogelijk rekening met de stage-ervaringen van de studenten en gaat hier vanuit indien het enigszins mogelijk is. Afdelingsreglementen en therapieprogramma's van verschillende psychiatrische afdelingen vormen eveneens een concrete basis om de A.D.L.-

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Invullen welke begeleiding een bepaalde patiënt nodig heeft op het vlak van lichamelijke zelfredzaamheid. • Stimuleren van de patiënt tot zelfredzaamheid op de verschillende vlakken. • Een therapieprogramma hanteren. • Het nut van een afdelingsreglement verklaren. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • De patiënt tot een zo groot mogelijke zelfredzaamheid stimuleren. • Aanvoelen dat de inhoud van een afdelingsreglement wordt bepaald door de pathologie en de hulpvraag van de patiënten. 	Dps	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>		<p>principes te bespreken.</p>
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het belang van vrije tijd verklaren. • De mogelijke problemen van vrije tijd opsommen en omschrijven. • De doelen of de positieve aspecten van vrijetijdsbesteding voor psychiatrische patiënten benoemen en illustreren. • De verschillende mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding formuleren. • Kunnen uitleggen waarmee hij rekening dient te houden om patiënten te motiveren tot deelname aan een activiteit in de vrije tijd. • De structuur, die hij dient te volgen in de voorbereiding van een activiteit, reproduceren en bespreken. • Verantwoorden op welke wijze hij de 	Dps	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Begeleiden van de vrije tijd</p> <ul style="list-style-type: none"> - Belang van vrije tijd - Problemen van vrije tijd - Positieve aspecten van vrijetijdsbesteding voor psychiatrische patiënten. - Begeleiding van vrije tijd tijdens de opname. - (Bege)leiden van een activiteit. - Begeleiden naar zinvolle vrijetijdsbesteding thuis. 	<ul style="list-style-type: none"> • De leraar wisselt onderwijsleergesprekken en discussies af met de doceermethode. • In dit hoofdstuk beperkt hij deze laatste werkvorm. Hij vertrekt van de concrete ervaringen van de studenten m.b.t. het invullen van hun eigen vrije tijd. Hun beleving van vrije tijd is in eerste instantie het uitgangspunt om over de begeleiding van vrije tijd voor psychiatrische patiënten na te denken. • Hij geeft concrete opdrachten waarin de leerlingen leren hoe ze vrijetijdsbesteding kunnen aanbieden en hoe ze vrijetijdsactiviteiten kunnen leiden.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>patiënt kan begeleiden naar een zinvolle vrijetijdsbesteding thuis.</p> <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een individuele patiënt of een groep patiënten een gepaste activiteit aanbieden in de vrije momenten voorzien in de dagstructuur. • Patiënten motiveren tot deelname aan een activiteit. • Op een gestructureerde wijze een sessie m.b.t. vrijetijdsbesteding voorbereiden, uitvoeren en evalueren. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begrip opbrengen voor de problemen die patiënten ervaren bij het invullen van hun vrije tijd. • Bewust zijn van het belang van een goede vrijetijdsbesteding. 	Dps	B B B B B		
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duiden dat het uitbouwen en onderhouden van een vertrouwensrelatie met een patiënt een procesmatig gebeuren is. • De verschillende fasen van het hulpverleningsproces reproduceren en uitleggen. • De basisvaardigheden in de contactfase benoemen. • De basisvaardigheden in eigen woorden omschrijven. <p>Kunnen</p>	Dps	B B B B B B	<p>Uitbouwen en onderhouden van een vertrouwensrelatie met de patiënt</p> <ul style="list-style-type: none"> - De verschillende fasen van het hulpverleningsproces. - Belangrijke basisvaardigheden in de contact- of oriëntatiefase 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijke werkvormen in de klas zijn : <ul style="list-style-type: none"> - onderwijsleergesprek afgewisseld met de - doceermethode - oefeningen op de basisvaardigheden in de contactfase - rollenspel • De leraar maakt gebruik van de stage-ervaringen van de studenten. • Hij legt voortdurend de band met het thema geïntegreerde sociale vaardigheden (algemene verpleegkunde). • Een hechte vakkenintegratie is hier noodzakelijk opdat de studenten uiteindelijk in hun houding

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Geeft uiting aan aandachtgevend gedrag. • Hanteert stiltes in een gesprek op een gepaste wijze. • Hanteert de principes van actief luisteren in contact met patiënten. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integreert echtheid, empathie en onvoorwaardelijke positieve aanvaarding in zijn professionele houding. • Stelt spontaan aandachtgevend gedrag in contacten met patiënten. • Ervaart actief luisteren als een essentiële vaardigheid voor een verpleegkundige. 		<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>		<p>blijk kunnen geven van de gewenste vaardigheden en attitudes. Het thema geïntegreerde sociale vaardigheden vormt een basis voor dit deel van psychiatrische verpleegkunde.</p>
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verschillende fasen van de opname in een psychiatrisch ziekenhuis reproduceren en omschrijven. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een patiënt op een gepaste wijze ontvangen in het ziekenhuis. • Een patiënt introduceren op de afdeling. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bewust zijn dat de opname van een patiënt niet begint aan de deur van het ziekenhuis. • Stilstaan bij de impact die een opname heeft op de patiënt en zijn familie. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>U</p> <p>U</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>De opname in een psychiatrisch ziekenhuis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preklinische periode - Ontvangst - Introductie op de afdeling - Administratie 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijsleergesprek. • Doceermethode. • Simulatieoefeningen m.b.t. de ontvangst van een patiënt bij opname. • Rollenspelen. • De leraar maakt gebruik van de stage-ervaringen van de leerlingen omtrent opname en administratie bij opname. • De leraar werkt vakoverstijgend samen met de leraar geïntegreerde sociale vaardigheden: vb.bij opdrachten over het opnamegesprek.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De grondbeginselen van milieutherapeutisch werken kunnen kenschetsen. • De soorten therapeutische milieus kunnen onderscheiden. • Factoren benoemen die van belang zijn bij de opbouw van een therapeutisch milieu. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preventief kunnen optreden ter voorkoming van hospitalisatie. • Kunnen meewerken aan de opbouw van een therapeutisch klimaat. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich engageren om te functioneren in een sociotherapeutisch klimaat. • Zich bewust zijn van de invloed van het leefmilieu en een modelfunctie hierin hebben. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Verblijf in een psychiatrisch ziekenhuis</p> <ul style="list-style-type: none"> - De verpleegkundige in het therapeutisch klimaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de stage-ervaringen van de studenten. • Aan de hand van casussen leren de leerlingen de verschillende therapeutische klimaten herkennen. • De leerkracht kan ook observatie-opdrachten naar aanleiding van het bekijken van een video rond de verschillende therapeutische milieus.integreren.
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennis hebben van verschillende observatie en behandelingsmethoden. • De differentiatie aangeven tussen de verschillende disciplines. • De verschillende middelen om interdisciplinair samen te werken benoemen. • De rol van iedere discipline binnen deze samenwerking situeren. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Interdisciplinaire behandelingsmethoden en samenwerkingsvormen, o.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bewegingstherapie - Ergotherapie - Muziektherapie - Relaxatie - Samenwerkingsvormen: functie van de samenwerking, organisatie, doel van de bespreking, enz... 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakoverschrijdend werken met Algemene Verpleegkunde (Geïntegreerde sociale vaardigheden): in deze module werden verschillende communicatievaardigheden aangewend die men in de rollen-spelen en de groepsgesprekken kan aanwenden. • Onderwijsleergesprek en groepsgesprek wordt afgewisseld met doceermethode. • Het vertrekpunt is de ervaringswereld van de student. Zij hebben op stage verschillende vormen van therapieën

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Actief deelnemen aan de verschillende samenwerkingsvormen vanuit de positie als student. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Integreert het interdisciplinair samenwerken in zijn handelen. 	Dps	B		<p>gevolgd. Sommige studenten hebben de kans gekregen om een therapie mee te begeleiden. Op deze manier worden ze intenser bij het lesgebeuren betrokken en worden zij ook meer gemotiveerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> Verder kunnen in de klas een aantal relaxatie-oefeningen worden geïllustreerd. Binnen het thema samenwerkingsvormen worden de verschillende soorten vergaderingen toegelicht. De leraar maakt hierbij gebruik van audiovisueel materiaal enerzijds om deze vergaderingen te illustreren, anderzijds om de studenten de mogelijkheid te bieden om zichzelf te observeren in opgenomen simulatie-oefeningen en rollenspelen. Dit alles kan aangevuld worden met een studiebezoek aan een revalidatiecentrum in een psychiatrisch ziekenhuis waar de leerlingen de kans wordt geboden om de verschillende therapieën mee te volgen.
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> Kennis hebben van de verpleegkundige toepassingen van verschillende therapeutische modellen. De verschillen tussen deze modellen kunnen aangeven. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> De principes van de therapeutische modellen flexibel en aangepast aan de situatie kunnen hanteren. 	Dps	B	<p>De verpleegkundige toepassingen van de therapeutische modellen</p> <ul style="list-style-type: none"> Duiding van theorie, model, concept Gedragstherapie Systeemdenken Psycho-analyse 	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverschrijdend met Psychologie: in dit vak wordt de theorie rond de verschillende modellen grondig uitgediept. In het vak psychiatrische verpleging gaan we dieper in op de verpleegkundige toepassing ervan. Klasgesprek over een aantal modellen: bv. Orem, Peplau, Roy, ... Het uitgangspunt is hier de stage-ervaring van de student. Van hieruit worden de lessen opgebouwd. De student loopt immers stage op diverse afdelingen waar de verschillende

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Zijn <ul style="list-style-type: none"> Openstaan voor de gehanteerde denkmodellen. 	Dps	B		therapeutische modellen worden gehanteerd. <ul style="list-style-type: none"> Een studiebezoek naar afdelingen waar de verschillende therapeutische modellen worden gehanteerd is hier ook aangewezen. Gedragskaarten, audiovisueel materiaal, ... dragen bij tot de aanschouwelijkheid van de lessen.
Kennen <ul style="list-style-type: none"> Inzicht hebben in de uitlokkende factoren van agressie. De preventieve maatregelen kunnen opsommen en uitleggen. Kennis hebben van de therapeutische begeleiding m.b.t. omgaan met agressie. Kennis hebben van de restrictieve maatregelen. Kunnen <ul style="list-style-type: none"> De verschillende therapeutische begeleidingsvormen kunnen invullen. De verschillende restrictieve maatregelen gepast kunnen hanteren. Preventieve maatregelen uitbouwen. Zijn <ul style="list-style-type: none"> Als model fungeren in het voorkomen en begeleiden van ongewenst gedrag. 	Dps Dps Dps Dps Dps Dps Dps Dps	B B B B B B B B	Beschermen en bewaken <ul style="list-style-type: none"> Nemen van preventieve maatregelen Afzonderen 	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverschrijdend samenwerken met Sociale wetenschappen, module "Ethische en sociologische aspecten van verpleegkunde" en "juridische en deontologische aspecten van de verpleegkunde". Ethische en juridische aspecten m.b.t. afzonderen en gedwongen opname komen hierbij ter sprake. De les wordt afwisselend opgebouwd door gebruik te maken van het onderwijsleergesprek, het vraaggesprek, en de doceermethode. Er wordt vertrokken vanuit de ervaringswereld van de student en er wordt gepeild naar hun stage-ervaringen rond het afzonderen van psychiatrische patiënten. De techniek van hoe men iemand moet afzonderen of begeleiden naar de afzonderingskamer wordt door middel van simulatie-oefeningen aangeleerd. Een studiebezoek aan een afdeling waar zich een afzonderingskamer bevindt is hier op zijn plaats. De leraar illustreert de verschillende formulieren die men wettelijk moet invullen in geval van afzondering. De leerlingen oefenen dit in aan de hand van een casus. Daar het afzonderingsgebeuren een heel ingrijpend gebeuren is mag een groepsdiscussie hier zeker niet ontbreken.
Kennen			Verpleegkundige begeleiding bij o.a.	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverschrijdend werken: Algemene

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen	
<ul style="list-style-type: none"> De verpleegkundige begeleidingsaspecten kunnen benoemen. Kennis hebben van het effect van de behandelingsmethoden op het gedrag van de patiënt. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Het effect van de behandelingsmethoden op het gedrag van de patiënt kunnen observeren. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Begrip opbrengen voor de impact van de behandeling op de patiënt. 	Dps	B	<ul style="list-style-type: none"> psychofarmaca slaapdeprivatie elektroshocktherapie 	<p>verpleegkunde (geneesmiddelenleer)</p> <ul style="list-style-type: none"> Onderwijsleergesprek Doceermethode Groepsgesprek Met deze werkvormen bereikt men het meest resultaat als ze afwisselend worden toegepast. Dit geldt ook voor het gebruik van didactische middelen zoals o.a. audiovisuele middelen, observatieschalen, een handboek,... De leraar gaat steeds uit van de ervaringen van de studenten, o.a. situaties die zij op stage meemaakten, films die zij gezien hebben,.... Het rollenspel en simulatie-oefeningen nemen een groot deel van de lesinvulling in beslag omdat het hier gaat om begeleidingsaspecten. Een studiebezoek naar een afdeling waar elektroshocktherapie wordt toegepast is van toepassing omdat de meeste studenten over deze therapie een vervormd beeld hebben. 	
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> Kennis hebben van de verpleegkundige aandachtspunten in functie van familiebegeleiding. Kennis hebben van het verwerkingsproces van de familie. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Het kunnen ondersteunen van de familie van opname tot ontslag. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Zich inleven in de betekenis die het psychisch ziek zijn heeft voor de 	Dps	B			<p>Familiebegeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> Van opname tot ontslag
	Dps	B			
	Dps	B			
	Dps	B		<p>Vakkenintegratie:</p> <p>Gezondheidswetenschappen; thema zelfhulpgroepen.</p> <ul style="list-style-type: none"> De leraar bouwt de les op aan de hand van het onderwijsleergesprek, het vraaggesprek, afgewisseld met de doceermethode en een groepsdiscussie. Er wordt vertrokken vanuit de leefwereld van de student en er wordt rekening gehouden met de stage-ervaringen. Rollenspelen en simulatiespelen zijn bij dit thema op hun plaats omdat ze de studenten de mogelijkheid bieden om situaties die ze in de praktijk kunnen tegenkomen in te oefenen. Voorts pleiten wij er voor om gastsprekers uit te nodigen m.b.t. zelfhulpgroepen in de psychiatrie. 	

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
familie.				
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verpleegkundige begeleidingsaspecten kunnen benoemen. • Kennis hebben van het effect van de behandelingsmethoden op het gedrag van de patiënt. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het effect van de behandelingsmethoden op het gedrag van de patiënt kunnen observeren. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begrip opbrengen voor de impact van de behandeling op de patiënt. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Verpleegkundige aspecten bij mutatie en ontslag</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het onderwijsleergesprek wordt afgewisseld met het groepsgebesprek en de doceermethode. • Er wordt zoveel mogelijk beroep gedaan op de stage-ervaringen van de studenten. • Rollenspelen en simulatie-oefeningen zijn hier onontbeerlijk, omdat de studenten zo de aangeleerde begeleidingsaspecten leren omzetten in de praktijk. • De leerkracht kan ook observatie-opdrachten geven n.a.v. het bekijken van een video rond het doen van een mutatie of een ontslag.

TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE

GESPREKSVAADIGHEDEN

VERPLEEGKUNDE 4 ^{de} GRAAD BSO		TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE		Gespreksvaardigheden
Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kennen : <ul style="list-style-type: none"> De verschillende factoren die een gesprek beïnvloeden opnoemen en toelichten. Kunnen : <ul style="list-style-type: none"> De verschillende factoren herkennen en ermee omgaan. Zijn : <ul style="list-style-type: none"> Rekening houden met de beïnvloedende factoren in een gesprekssituatie. 	Dps	B	GESPREKSVAARDIGHEDEN Factoren die een gesprek beïnvloeden	Vakoverschrijdend: de items die in het onderdeel ‘gespreksvaardigheden ‘ worden behandeld, hebben raakvlakken met psychologie en algemene verpleegkunde (geïntegreerde sociale vaardigheden). <ul style="list-style-type: none"> Het is dus wenselijk om deze raakvlakken duidelijk aan te geven of zelf te laten benoemen door de leerlingen, zodat een maximale integratie van de leerstof wordt bereikt. Naast het doceren van de theoretische aspecten aangaande gespreksvaardigheden, worden de volgende didactische werkvormen en middelen gebruikt : <ul style="list-style-type: none"> Onderwijsleergesprekken waarbij de ervaring van de leerling met betrekking tot de inhoud van de lessen bijdraagt tot een beter begrip van de theorie.v.b. vanuit eigen gesprekssituaties de factoren benoemen die dat gesprek hebben beïnvloed. Audiovisuele middelen,rollenspelen, groepsgesprekken.Door het opnemen van gesprekssituaties van leerlingen op videocamera kunnen zij zichzelf en hun medeleerlingen observeren wat betreft de gehanteerde gespreksvaardigheden.. Hierna volgt altijd een grondige nabespreking, waarbij het geven en ontvangen van feedback aan elkaar kan inge oefend worden.(Feedback zit in het programma van geïntegreerde sociale vaardigheden, eerste jaar).
	Dps	B		
	Dps	B		
Kennen <ul style="list-style-type: none"> De grondhoudingen van C. Rogers 	Dps	B	Grondhoudingen	<ul style="list-style-type: none"> Naast de doceermethode en het onderwijsleergesprek, waarbij weer vertrokken

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>opnoemen en toelichten.</p> <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Deze grondhoudingen van C. Rogers in omgang met anderen, toepassen. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Deze grondhoudingen integreren in zijn professionele houding, en er zich van bewust zijn dat dit een blijvend groeiproces is. 	Dps	B	<ul style="list-style-type: none"> Echtheid Empathie Onvoorwaardelijke positieve aanvaarding 	wordt vanuit de ervaring van de leerling om deze grondhoudingen te verduidelijken, zullen ook ervaringsgerichte oefeningen gehanteerd worden voor het gedeelte over empathie.
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> De verschillende basisvaardigheden toelichten. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> De verschillende basisvaardigheden hanteren in communicatie met anderen. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> De verschillende basisvaardigheden integreren in zijn communicatie met anderen. Gemotiveerd zijn om de basisvaardigheden tijdens een voortdurend groeiproces te integreren in zijn eigen houding en gedrag. 	Dps	B	<p>Basisvaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> Aandachtgevend gedrag Omgaan met stiltes Actief luisteren Stellen van vragen Parafaseren Reflecteren Confronteren 	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverschrijdend samenwerken met stages / klinisch onderwijs : stage-ervaringen vormen vaak een belangrijk uitgangspunt in deze lessen. Vanuit de stage worden situaties gehanteerd in simulatie-oefeningen. Deze basisvaardigheden werden reeds behandeld in Algemene Verpleegkunde (geïntegreerde sociale vaardigheden). In deze cursus zullen de basisvaardigheden diepgaander worden besproken en er zal meer tijd worden besteed aan het inoefenen ervan. De aard van de gesprekssituaties is anders in een opleiding psychiatrische verpleegkunde. De aard van de problemen waarmee leerlingen tijdens hun stage worden geconfronteerd is anders. Tijdens de lessen kunnen ze besproken worden..
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> Inzicht hebben in de ontstaanswijzen van een conflict. Kunnen omschrijven wat een 	Dps	B	<p>Conflicthantering en assertiviteit</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat is een conflict Hoe omgaan met conflicten Wat is assertiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> De theorie wordt aan de hand van de doceermethode en het onderwijsleergesprek uiteengezet. De leraar gaat uit van de belevingswereld van de student.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>conflict is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunnen benoemen wat onder assertiviteit verstaan wordt. • Kunnen de verschillende vormen van assertiviteit in eigen woorden uitleggen. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op een gepaste wijze kunnen omgaan met een conflictsituatie. • Kunnen assertief reageren in diverse situaties. • <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bereid zijn om zich assertief op te stellen. 	Dps	B	<p>Vormen van assertiviteit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rollenspelen en simulatie-oefeningen worden aangewend om de praktijk rond conflicthantering en assertiviteit in te oefenen. Dit kan op video worden opgenomen zodat observatie van hun eigen gedrag en bespreking achteraf mogelijk is.
	Dps	B		
	Dps	B		
	Dps	B		
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De structuur van de aangehaalde gespreksmodellen weergeven. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verschillende gespreksmodellen hanteren. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich bewust zijn van het belang van een correcte gesprekstechniek. 	Dps	B	<p>Gespreksmodellen</p> <ul style="list-style-type: none"> – Infovragend gesprek • Interview • Opnamegesprek – Infogevend gesprek • Slechtnieuwsgesprek • Adviesgesprek • Functionerings- en evaluatiegesprek – Motivatiegesprekken – Sollicitatiegesprek – Gespreksvaardigheden met psychotici volgens Prouty 	<ul style="list-style-type: none"> • Theoretische aspecten kunnen gedoceerd worden of via een onderwijsleersgesprek worden verduidelijkt. • Daarnaast zal het hanteren van de gespreksmodellen worden ingeoeft via rollenspellen en simulatie-oefeningen gebaseerd op voorbeelden uit het psychiatrisch werkveld. Een terugkoppeling naar de eigen gesprekstechnieken kan gerealiseerd worden door de oefensessies te filmen en de opnames te bekijken.
	Dps	B		
	Dps	B		
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzicht hebben in de groepsdynamische processen. • Kennis hebben van de verschillende wijzen waarop een groep begeleid kan worden. 	Dps	B	<p>Groepsdynamica en groepsbegeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sociale vaardigheidstraining – Geven van een groepssessie – Structuur van een groep 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakoverschrijdend werken met Algemene Verpleegkunde (sociale vaardigheden) en Klinisch onderwijs (dagtrainingen en activiteitenweek). Deze leeractiviteiten hebben als doel de leerlingen hun ervaringen m.b.t. gespreksvoering en groepsdynamica uit te breiden,
	Dps	B		

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een groep begeleiden met toepassing van verschillende methodieken. • Zich een modelfunctie eigen maken. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich bewust zijn van hun eigen plaats en rol in een groepsdynamisch proces. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>		<p>te verfijnen, door gebruik te maken van levensechte situaties.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen krijgen vaardigheidsoefeningen zoals toepassingen op de roos van Leary, het sociogram. • Er wordt uit gegaan van de stage-ervaringen van de leerlingen bij het inoefenen via simulaties en rollenspellen. • De leraar maakt tijdens de leeractiviteiten gebruik van de oefenruimte.

TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE

PSYCHOPATHOLOGIE

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> De verschillende psychische functies opnoemen. De stoornissen die bij iedere functie voorkomen, opsommen en uitleggen. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> De disfuncties in een verpleegsituatie herkennen en benoemen. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Kritische houding aannemen bij het observeren van disfuncties. 	<p>Dzh</p> <p>Dzh</p> <p>Dzh</p> <p>Dzh</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>PSYCHOPATHOLOGIE</p> <ul style="list-style-type: none"> Inleiding in de psychopathologie Psychopathologische stoornissen 	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverstijgend samenwerken met: <ul style="list-style-type: none"> Psychologie; Algemene verpleegkunde; Klinisch onderwijs; Sociale wetenschappen: geïntegreerde sociale vaardigheden; Psychiatrische verpleging. Inhoudelijk heeft psychopathologie zeker raakvlakken met deze vakken. Het is dus belangrijk dat de leerlingen uit zichzelf of met behulp van de leerkracht deze raakvlakken zien zodat een optimale integratie van de leerinhoud bekomen wordt. Doceren is voor dit hoofdstuk een belangrijke werkvorm die afgewisseld kan worden met een onderwijsleergesprek, omdat leerlingen vanuit eigen stage-ervaringen kunnen bijdragen tot een beter begrip van de psychopathologie Ook casuïstiek wordt hier gehanteerd. De verschillende functiestoornissen herkennen in een casus en van hieruit een begeleidingsplan opstellen. Audiovisuele middelen : het visualiseren van psychopathologische stoornissen draagt bij tot een beter begrip ervan.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen

TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE

*VERPLEGEN VAN PATIËNTEN MET
EEN VERSTOORD FUNCTIONEREN*

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE	<i>Verplegen van patiënten met een verstoord functioneren</i>
---	--	---

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> De systematiek van het S.V.H. uitschrijven en verklaren. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Problemen die de psychiatrische patiënt ervaart in zijn situatie herkennen. Concrete en realistische doelen vastleggen. Psychiatrische verpleegacties formuleren in functie van de te bereiken doelen. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Realiseren dat systematisch werken ook m.b.t. psychische en sociale problemen noodzakelijk is. 	Dps	B	<p>VERPLEGEN VAN PATIENTEN MET EEN VERSTOORD FUNCTIONEREN</p> <p>Systematisch verpleegkundig handelen in de psychiatrie</p> <ul style="list-style-type: none"> Situaties en problemen Probleemformulering Formuleren van doelstellingen Plannen van acties Uitvoering Evaluatie 	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverschrijdend werken is hier zeker gewenst. De basistheorie van S.V.H. komt aan bod in het vak Algemene Verpleegkunde voor beide richtingen. De leerlingen van Ziekenhuisverpleegkunde kregen reeds toepassingen binnen hun vakgebied. Het lijkt ons nuttig hier een differentiatie te maken voor de leerlingen van psychiatrische verpleegkunde, met toepassingen van het S.V.H. binnen de psychiatrie. Ervaringsgestuurd werken: de leerlingen hebben op stage een verpleegstudie gemaakt m.b.t. gegevensverzameling en observaties rond een patiënt. Deze studie wordt gebruikt als casus van waaruit we vertrekken om verpleegplannen in de psychiatrie te maken, standaardverpleegplannen uit de psychiatrie gebruiken.
<p>Kennen</p> <ul style="list-style-type: none"> Inzicht hebben in het S.V.H. m.b.t. de verschillende patiëntengroepen met een verstoord functioneren. <p>Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> De verpleegproblemen bij verschillende patiëntengroepen onderkennen. 		B	<p>Verplegen van o.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> Angststoornissen : Aanpassingstoornissen Stemmingsstoornissen Schizofrenie Niet-schizofrene psychose Suïcidaal gedrag Depressief en manisch gedrag Agressief gedrag 	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverschrijdend met Medische wetenschappen: In de psychiatrische ziekteleer wordt de psychopathologie grondig besproken terwijl men in het vak psychiatrische verpleegkunde hierop verder bouwt en zich tevens richt naar de begeleiding van mensen met een bepaald ziektebeeld. In functie van de opleiding (ziekenhuisverpleegkunde of psychiatrische

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Een standaardverpleegplan toepassen op de individuele patiënt. • De behandelingen en begeleidingsaspecten hanteren in de verpleegsituatie. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respect hebben voor de eigenheid van iedere patiënt. 		<p>B</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Psychotisch gedrag - De chronisch psychiatrische patiënt - Sexuele stoornissen - Somatoforme stoornissen - Stoornissen in het gebruik van psycho-actieve stoffen - Slaapstoornissen - Afhankelijkheidsstoornissen - Borderline en anti-sociale persoonlijkheidsstoornissen - Mentale handicap en psychiatrische problematiek 	<p>verpleegkunde) wordt er een selectie gemaakt van het aantal te bespreken patiëntengroepen met een verstoord functioneren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De volgende didactische werkvormen kunnen worden aangewend: het onderwijsleergesprek, de doceermethode, het vraaggesprek en het groepsgesprek. • De leraar gaat steeds uit van de ervaringen van de leerlingen, b.v. situaties die zij op stage meemaakten, films die zij gezien hebben,...Op die manier bepalen zij een groot deel van het verloop van het lesgebeuren en zijn zij intenser betrokken. • Aan de hand van casuïstiek worden verpleegplannen opgesteld. • De standaardverpleegplannen dienen als illustratiemateriaal. • Ook audiovisuele hulpmiddelen, observatieschalen dragen bij tot het lesverloop. • Rollenspelen en simulatiespelen zijn onontbeerlijk omdat het vooral de bedoeling is om mensen met een verstoord functioneren te begeleiden.

TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE

*VERPLEEGKUNDIGE ASPECTEN VAN
VERSCHILLENDE DOELGROEPEN*

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO		TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE		<i>Verpleegkundige aspecten van verschillende doelgroepen</i>
Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kennen :</p> <ul style="list-style-type: none"> • De functies van het multidisciplinaire team benoemen. • De verschillen tussen een K-dienst en een A.P.Z. <p>Kunnen :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een verpleegkundige functie ook op een K-dienst invullen. <p>Zijn :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich bewust zijn van de specifieke eigenheid van de K-dienst. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>U</p> <p>U</p>	<p>VERPLEEGKUNDIGE ASPECTEN VAN VERSCHILLENDE DOELGROEPEN</p> <p>Kinderpsychiatrie</p> <p>Structuur en organisatie van de k-dienst</p> <ul style="list-style-type: none"> - het multidisciplinaire team - teamleden en hun specifieke functies - verschilpunten met het algemene psychiatrische ziekenhuis 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakoverschrijdend werken met: <ul style="list-style-type: none"> · Psychologie; · Sociale wetenschappen; · Klinisch onderwijs (stage K-dienst); · Algemene verpleegkunde (Geïntegreerde Sociale Vaardigheden). • Onderwijsleergesprek. • Brainstorming: Wat versta je onder een K-dienst? • Audio-visuele middelen. • Studiebezoek aan een K-dienst. • Begeleide discussie over de begeleiding op een K-dienst.
<p>Kennen :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennis hebben van en inzicht hebben in de verschillende niveau's om naar gedrag te kijken. <p>Kunnen :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een gast observeren aan de hand van de verschillende niveau's. • De betekenis van het gedrag bevragen. <p>Zijn :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelf nadenken over de betekenis van het gedrag. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>U</p> <p>U</p> <p>U</p>	<p>Observeren in de k-dienst</p> <ul style="list-style-type: none"> - niveau's om naar gedrag te kijken - aandachtspunten bij observeren 	<ul style="list-style-type: none"> • Casuïstiek: oefeningen op het herkennen van de verschillende niveau's van gedrag in de kinderpsychiatrie. • Klasgesprek: uitgaan van persoonlijke ervaringen van de student. • Projectwerk. • Rollenspel over gedragsniveau's.
<p>Kennen :</p> <ul style="list-style-type: none"> • De inhoud van een werkrelatie omschrijven. 	<p>Dps</p>	<p>B</p>	<p>Werkrelatie met adolescenten</p> <ul style="list-style-type: none"> - inhoud van een werkrelatie - valkuilen 	<ul style="list-style-type: none"> • Klasgesprek over het belang en inhoud van een werkrelatie. • Casuïstiek: aan de hand van een

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> De valkuilen in een werkrelatie aangeven <p>Kunnen :</p> <ul style="list-style-type: none"> Een werkrelatie met een adolescent aangaan en onderhouden. In een situatie de valkuilen onderkennen. Eigen ervaringen i.v.m. werkrelatie op een open en constructieve wijze bespreken in het team. <p>Zijn :</p> <ul style="list-style-type: none"> Zich bewust zijn van het belang van een goede werkrelatie. 	Dps	B		<ul style="list-style-type: none"> praktijkvoorbeeld mogelijke valkuilen opsporen en een voorstel doen van oplossingen.
<p>Kennen :</p> <ul style="list-style-type: none"> De verschillende fasen van de residentiële behandeling benoemen en illustreren. <p>Kunnen :</p> <ul style="list-style-type: none"> Een opname op een K-dienst uitvoeren. Een gast tijdens zijn residentiële behandeling vanuit zijn positie in het multidisciplinaire team begeleiden. <p>Zijn :</p> <ul style="list-style-type: none"> Ontvankelijk zijn voor de beleving van de gast. In het team reflecteren over eigen belevingen. 	Dps	B	<p>Residentiële behandeling</p> <ul style="list-style-type: none"> – de intake-fase : <ul style="list-style-type: none"> • crisis • geplande opname – de residentiële behandeling en samenwerking met de ouders: <ul style="list-style-type: none"> • observatieperiode • behandelingsfase 	<ul style="list-style-type: none"> Rollenspel over de opname op een K-dienst. Stage ervaringen de leerlingen laten vertellen over mogelijke kennismaking met residentiële behandeling op een K-dienst. Casuïstiek i.v.m. observaties op een K-dienst.
<p>Kennen :</p> <ul style="list-style-type: none"> De verschillende aspecten van de taak beschrijven vanuit het systeemtheoretisch denkmodel. 	Dps	B	<p>De taak van de groepsleider in de kinder- en jeugdpsychiatrie</p> <ul style="list-style-type: none"> – situering van de groepsleider – taak van de groepsleider vanuit het systeemtheoretische denkmodel 	<ul style="list-style-type: none"> Er wordt vertrokken vanuit de ervaringswereld van de student. Aan de hand van het onderwijsleergesprek en het vraaggesprek wordt de taak van de

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> De methodiek om doelgericht te werken met de leefgroep aangeven. Deze methodiek concretiseren met voorbeelden. <p>Kunnen :</p> <ul style="list-style-type: none"> De taak van groepsleider onder supervisie op zich kunnen nemen. <p>Zijn :</p> <ul style="list-style-type: none"> Aanvoelen dat een groepsleider opvoedkundige en verpleegkundige vaardigheden integreert. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>U</p> <p>U</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> aspecten en verschillen van de leefgroepswerking. 	<p>groepsleider belicht</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerkracht maakt gebruik van rollenspelen Aan de hand van casuïstiek kan men een groepsdiscussie opbouwen in verband met de houding van een groepsleider. Bezoek aan een K-dienst.
<p>Kennen :</p> <ul style="list-style-type: none"> Zicht hebben op de therapeutische mogelijkheden van iedere discipline. <p>Kunnen :</p> <ul style="list-style-type: none"> Deze kennis kunnen benutten in zijn samenwerking met het multidisciplinaire team. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Gemotiveerd zijn om deel te nemen aan mogelijke therapiën en begeleiding. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>U</p> <p>U</p>	<p>Therapeutische mogelijkheden van onderwijs, ergotherapie en psychomotoriek binnen een k-dienst</p> <ul style="list-style-type: none"> observatie therapie relationele aspecten 	<ul style="list-style-type: none"> De leerkracht vertrekt vanuit de ervaringswereld van de student, zijn stage-ervaringen. Een videofilm over de verschillende therapieën op een k-dienst, maakt de lesinhoud voor de studenten een stuk duidelijker. De leerkracht kan bij wijze van voorbeeld zelf een sessie ergotherapie of psychomotorische therapie tijdens het lesgebeuren laten doorgaan. Door middel van het onderwijsleergesprek en het vraaggesprek wordt de les verder uitgebouwd. Met behulp van audio-visueel materiaal of casuïstiek wordt aangeleerd hoe de studenten goed leren observeren en waar zij goed moeten opletten.
<p>Kennen :</p> <ul style="list-style-type: none"> De Gordon-principes kunnen uitleggen en concreet toelichten. 	<p>Dps</p>	<p>B</p>	<p>Effectief leren omgaan met de Gordon-principes in de problematische opvoedingssituatie</p> <ul style="list-style-type: none"> het inconsequentieprincipe 	<ul style="list-style-type: none"> Door middel van het onderwijsleergesprek en de doceermethode wordt de les opgebouwd.

TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE

PSYCHOGERIATRIE

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV PSYCHIATRISCHE VERPLEEGKUNDE	Psychogeriatric
---	--	------------------------

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>Kennen/kunnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het dementieel syndroom duidelijk definiëren. • Het onderscheid maken tussen het dementieel syndroom en andere toestandsbeelden. • De geheugenfuncties omschrijven. • Herkennen van de verschillende symptomen van het dementieel syndroom. <p>Zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bewust zijn van het belang van actief observeren i.f.v.de diagnosestelling en de verdere begeleiding. • Gevoelig zijn voor de emotionele evolutie die een dementerende patiënt doormaakt. 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>PSYCHOGERIATRIE</p> <p>Dementie bij bejaarden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dementiesyndroom - Differentiële diagnose - De demente patiënt en zijn gevoelens 	<ul style="list-style-type: none"> • Het is hier aangewezen vakoverschrijdend te werken met Algemene verpleegkunde (thema bejaardenzorg) en Psychologie (ontwikkelingspsychologie). • Er wordt vertrokken vanuit de ervaringswereld van de student. Hij of zij heeft immers stage gelopen op een psychogeriatric dienst. • De les wordt opgebouwd aan de hand van het onderwijsleergesprek en het vraaggesprek. • Casuïstiek draagt bij tot de aanschouwelijkheid van de les.
<p>Kennen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De moeilijkheden van de zorgvrager opsommen en toelichten. • Het begrip anticiperend rouwen omschrijven met zijn kenmerken en verschillen met normale rouw. • Een bemoeilijkt rouwproces kunnen kenschetsen. • De beïnvloedende factoren i.v.m. de verliesverwerking benoemen en illustreren. <p>Kunnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De zorgvrager op een adequate manier 	<p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p> <p>Dps</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Familiale problematiek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moeilijkheden van de zorgdrager voor de opname - Opname in een instelling - Verblijf in een instelling - Rouwen en anticiperend rouwen - Bemoeilijkt rouwen - Determinanten van de verwerking van het verlies 	<ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht doet beroep op de belevingswereld van de student en zijn stage-ervaringen. • Voorts wordt de les opgebouwd aan de hand van het onderwijsleergesprek en het vraaggesprek. • Ook rollenspelen en casuïstiek hebben hun aandeel in het lesgebeuren.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
benaderen. Zijn: • Zich bewust zijn van de beleving van de zorgvrager.	Dps	B		
Kennen: • De voorwaarden en doelstellingen van een gerichte multi-disciplinaire observatie reproduceren. • De inhoud van de multidisciplinaire onderzoeken bij de psycho-geriatrische patiënt typeren. Kunnen: • De verschillende verpleegkundige observatiemiddelen correct hanteren. • De algemene observatieprincipes in de psycho-geriatrie gepast gebruiken Zijn: • Gemotiveerd zijn om mee te werken aan de multidisciplinaire observatie van de psycho-geriatrische patiënt.	Dps Dps Dps Dps Dps	B B B B B	Observatie – Psychiatrisch onderzoek – Psychodiagnostisch onderzoek – Continue gedragsobservatie door de verpleegkundige – Sociaal onderzoek – Belangrijke aanvullende onderzoeken	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt beroep gedaan op de stage-ervaringen van de studenten. • De les wordt opgebouwd via het onderwijsleergesprek en het vraaggesprek. • De leerkracht kan een videofilm tonen zodat de studenten een beter zicht krijgen op de verschillende onderzoeksmethoden. • Ter illustratie worden scoringslijsten, observatieschalen, A.D.L.-programma's, ... gehanteerd.
Kennen: • De inhoud van het begrip revalidatie omschrijven. • Verantwoorden op welke wijze de revalidatie van de bejaarde patiënt door de verpleegkundige kan ingevuld worden. • Zicht hebben op de voorwaarden die belangrijk zijn om een optimaal effect van de revalidatie te bekomen. Kunnen: • De verschillende revalidatiemiddelen	Dps Dps Dps Dps	B B B B	Revalidatie – Revalidatie op de afdeling – Contacten met de buitenwereld – Bewegingshygiëne en psychomotorische therapie – R.O.T. – Beschut wonen, e.a.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt vertrokken vanuit de stage-ervaringen van de studenten. • De leerkracht doet beroep op audiovisueel materiaal om de studenten een beter zicht te doen krijgen op de verschillende therapieën. • Een bezoek aan een revalidatiecentrum is hier aan de orde. • Aan de hand van groepswerken bereiden de leerlingen zelf een therapie voor rekening houdend met de fysieke en psychische mogelijkheden van de patiënten.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>adequaat kunnen gebruiken.</p> <p>Zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Geloven in de revalidatiemogelijkheden van de psycho-geriatrische patiënt. 	Dps	B		
<p>Kennen :</p> <ul style="list-style-type: none"> De beïnvloedende factoren op het gedrag van de bejaarde toelichten. Inzicht hebben in het begeleidingsproces van de psycho-geriatrische patiënt. <p>Kunnen :</p> <ul style="list-style-type: none"> De patiënt weten centraal te stellen en, zowel in dagelijkse situaties als in probleemsituaties, de gepaste houding hanteren. <p>Zijn :</p> <ul style="list-style-type: none"> De patiënt steeds benaderen op een respectvolle wijze, rekening houdend met zijn mogelijkheden en moeilijkheden. Weten wat motivatie-belemmerende factoren kunnen zijn in het werken met de psycho-geriatrische patiënt. Bewust zijn van het gevaar voor burn-out. 	Dps Dps Dps Dps Dps	B B B B B	<p>Omgaan met (demente) bejaarden.</p> <ul style="list-style-type: none"> Belangrijke aandachtspunten m.b.t. respect, communicatie, territorium, seksualiteit, decorum,... Validation en snoezelen Moeilijke omgangssituaties : <ul style="list-style-type: none"> Onrust Agressie Achterdocht Sterven .... De hulpverlener 	<ul style="list-style-type: none"> Er wordt vertrokken vanuit de ervaringswereld van de student. De les wordt opgebouwd op basis van het onderwijsleergesprek gecombineerd met de doceermethode en het vraaggesprek. Via rollenspelen leren de studenten hoe om te gaan met (demente) bejaarden in specifieke situaties. De leerkracht kan ook een beroep doen op audio-visueel materiaal.
<p>Kennen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Inzicht hebben in de verschillende mogelijkheden van familiebegeleiding in de psycho-geriatrische hulpverlening. <p>Kunnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gebruik maken van de verschillende mogelijkheden op het vlak van 	Dps Dps	B B	<p>Familiebegeleiding in de psycho-geriatrische hulpverlening</p>	<ul style="list-style-type: none"> Er wordt vertrokken vanuit de stage-ervaringen van de student. Aan de hand van casuïstiek en audio-visueel materiaal wordt de studenten duidelijk gemaakt hoe belangrijk familiebegeleiding is. Door middel van rollenspelen oefenen zij

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
familiebegeleiding. Zijn: <ul style="list-style-type: none"> Begrip hebben voor de noden en behoeften van de familie doorheen het ziekteproces van hun familielid. 	Dps	B		zich om in specifieke situaties om te gaan met de familie van de psycho-geriatrische patient.
Kennen <ul style="list-style-type: none"> Omschrijven wat er onder fysische en mentale handicap verstaan wordt. De verschillende niveau's opnoemen. De verschillende oorzaken opnoemen en toelichten. Inzicht hebben in de begeleidings-, woon- en opvangmogelijkheden van gehandicapten. Inzicht hebben in de specifieke kwaliteiten van de verpleegkundige. Kunnen <ul style="list-style-type: none"> De verschillende begeleidingsprincipes hanteren in omgang met gehandicapten. Informatie geven aan derden (bv. Familie) m.b.t. begeleidings-, woon- en opvangmogelijkheden. Functioneren binnen nursingtehuizen, MPI's, dagcentra, ... Adequaat omgaan met de mogelijkheden en beperkingen van 		B B B B B B B B B	Zorg voor gehandicapten <ul style="list-style-type: none"> Wie is gehandicapt ? fysisch gehandicapten mentaal gehandicapten Etiologie Begeleidingsmogelijkheden Woon- en opvangmogelijkheden Taak van de verpleegkundige binnen de zorgcentra 	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverschrijdend samenwerken met Algemene Verpleegkunde (thema's : "het omgaan met diversiteit" en "geïntegreerde sociale vaardigheden") is wenselijk, evenals een samenwerking met Psychologie, met name ontwikkelingspsychologie. De leraar hanteert groepsgesprekken afgewisseld met doceermomenten en gaat uit van stage-ervaringen (stage MPI, NT,...), persoonlijke ervaringen van de studenten met gehandicapten. Ter opbouw van nieuwe leerstof, doch zeker ook ter illustratie, zijn studiebezoeken aan een MPI, een nursingtehuis, een beschutte werkplaats aangewezen. Verder kunnen er nog video's m.b.t. snoezelactiviteiten, groepswerking, ... gehanteerd worden.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
<p>de gehandicapte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respecteren van de behoeften van de gehandicapte en deze als uitgangspunt hanteren bij het uitvoeren van het zorgplan. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respect hebben voor de eigenheid van gehandicapten. • Kritisch ingesteld zijn t.a.v. de huidige zorgvoorzieningen. 		<p>B</p> <p>B</p>		

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. Didactische. wenken en middelen
Kennen / Kunnen <ul style="list-style-type: none"> Inzicht hebben in de organisatie van de psychiatrische thuisverpleegkunde, netwerken en zorgcircuits. Kennis hebben van de taak van de psychiatrische verpleegkundige binnen de psychiatrische thuiszorg, netwerken en zorgcircuits. 	Dps	U	Toekomstgerichte psychiatrische thuisverpleegkunde, netwerken, zorgcircuits,...	<ul style="list-style-type: none"> Psychiatrische thuisverpleegkunde staat momenteel nog in de kinderschoenen, doch alles wijst erop dat in de nabije toekomst samen met de netwerken en zorgcircuits dit terrein enorm belangrijk wordt binnen het psychiatrisch werkveld. Daarom opteren wij ervoor deze trends kenbaar te maken aan onze leerlingen, enerzijds via informatie vanuit werkgroepen omtrent deze onderwerpen en anderzijds via studiedagen.
	Dps	U		
Zijn <ul style="list-style-type: none"> Gevoelig zijn voor de nood aan psychiatrische zorgverlening dichterbij de maatschappij. 	Dps	U		